

1. Увод

Обогаћивање науке и праксе је уско повезано са дубоком анализом друштвених идеја акумулираних од стране људске цивилизације у прошлим добима. Посебан интерес у овом погледу је проучавање креативног наслеђа М. В. Ломоносова. Геније којег су морали посматрати у позадини развоја свјетске и руске културе. Геније који је био пун нових идеја и креативних пројеката, који су му сами излазили из главе. Није могао против својих потреба за промјенама у, слободно може да се каже, свим сферама живота.

Изузетан научник живио је и радио у постпетровој епохи, када су се одиграле историјски значајне друштвене трансформације, у религији је била оштра борба, и развијала се руска наука. Успјевао је у свим својим замислима, што га је додатно мотивисало.

Као достојан насљедник просветитеља, М.В. Ломоносов се борио за стварање националне науке и културе, подржавајући широко јавно образовање. Оштар, опрезни ум природног научника омогућио му је, у доба руског просвјетљења на високом научном нивоу, да се ухвати у коштац са проблемима, као што су предмет педагогије, суштина васпитања и образовања, организација наставе и његов садржај.

Широко разумијевање сврхе педагогије, М.В. Ломоносов је сматрао да је саставни дио свијета и руске културе. Формирање млађе генерације руске омладине у духу универзалног морала, промовисање знања о свијету око њих, научних и културних вриједности - ове фундаменталне идеје Ломоносова остају релевантне и данас.

М. В. Ломоносов је био први Рус који је предњачио испред свих чланова Академије, који су били странци и тиме је изазивао непријатељство осталих чланова Академије наука. Он се бавио свим гранама науке – бавио се историјом, механиком, реториком, хемијом, минерологијом, биојесликаристикотворац, бавио се физиком, астрономијом, математиком, искориштавањем рудног блага Русије – металургијом, производњом стакла, разрађивао је могућност освајања сјевера, проблемима пловидбе у сјеверном леденом мору. Испитивао је појаве о електрицитету, пратио је кретање Венере и установио да она има атмосферу.

Будући да је говорио *“Теорија треба да се установљава на основу посматрања, а на основу теорије да се исправља оно до чега се дошло посматрањем”*, прво је морао да конструише апарате са којима је вршио експерименте.

У реформи језика његовао је народни руски језик. За све науке којима се бавио настојао је да ствара научне термине на руском језику. У лингвистици увео је руске називе врста ријечи, умјесто латинских који су се до тада користили, као на примјер, *номина* је замијењена рјечју *именица*, *прономина* - *замјеница*, називе за деклинацију и коњугацију, у хемији *оxygenium* – *кисеоник*, *hydrogenum* – *водоник*, у географији увео је појам *земљина оса* итд.

Девиза М. В. Ломоносова је била: *„Не допустити ником да влада науком.“*

Са сигурношћу можемо рећи да је Ломоносов ударио темеље свој науци у Русији.

Колики је значај Ломоносова у руској науци говори и чињеница да његово име носи назив најпрестижнијег универзитета у Русији, Московски државни универзитет.